

GƯƠNG SÁNG MUÔN ĐỜI

SDD-00154

Kể chuyện Hồ Xuân ...

Kể chuyện

HỒ XUÂN HƯƠNG

NHÀ XUẤT BẢN LAO ĐỘNG

M. SDD
154

Kể chuyện
HỒ XUÂN HƯƠNG

Hải Vy (sưu tầm, biên soạn)

THƯ VIỆN
TRƯỜNG TIỂU HỌC
NGỌC SƠN

NHÀ XUẤT BẢN LAO ĐỘNG

Hồ Xuân Hương (1772 - 1822) thuộc dòng dõi họ Hồ ở làng Quỳnh Đôi, huyện Quỳnh Lưu, tỉnh Nghệ An. Bà nổi tiếng về tài làm thơ nôm. Bà đã để lại nhiều bài thơ độc đáo với phong cách thơ vừa thanh vừa tục và được mệnh danh là Bà chúa thơ Nôm. Hồ Xuân Hương được coi là một trong những nhà thơ tiêu biểu của văn học Việt Nam. Bà là một phụ nữ thông minh, tài hoa có cá tính mạnh mẽ nhưng cuộc đời lại gặp nhiều bất hạnh.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Những vì sao đất nước, NXB Thanh Niên, 1971
2. <http://vi.wikipedia.org>

LỜI NÓI ĐẦU

Dân tộc Việt Nam tự hào có một bề dày lịch sử, đi cùng với nó là tên tuổi của các danh nhân đã để lại ngàn tiếng thơm cho con cháu muôn đời. Với mong muốn giúp người đọc, đặc biệt là các em thiếu nhi có thêm những hiểu biết về các nhân vật lịch sử gắn với các sự kiện lịch sử của Việt Nam qua nhiều thời kỳ, Nhà xuất bản Lao Động phối hợp với Công ty TNHH Đông Tân xuất bản bộ sách **“Gương sáng muôn đời”**.

Bộ sách **“Gương sáng muôn đời”** (nhiều tập) kể về những nhân vật lịch sử Việt Nam qua các triều đại, từ thời Hùng Vương dựng nước cho đến thời kỳ chống thực dân Pháp, đế quốc Mỹ xâm lược. Nội dung sách chọn lọc những câu chuyện đặc biệt nhất và thân thuộc nhất để làm nổi bật lên mỗi nhân vật lịch sử với những dấu ấn không phai mờ.

Mặc dù có nhiều cố gắng trong việc biên soạn, nhưng do khả năng có hạn nên bộ sách không tránh khỏi những thiếu sót. Chúng tôi rất mong nhận được sự đóng góp ý kiến của các độc giả để bộ sách ở lần tái bản sau sẽ được hoàn thiện hơn.

Xin trân trọng giới thiệu tập sách **“Kể chuyện Hồ Xuân Hương”** trong bộ sách **“Gương sáng muôn đời”** cùng bạn đọc.

Nhóm biên soạn

CÔ HỌC TRÒ THÔNG MINH

"Giơ tay với thử trời cao thấp

Xoạc cẳng đo xem đất vẫn dài"

Câu thơ ứng khẩu Xuân Hương đọc vừa dứt, tiếng cười chế nhạo bỗng im bật trong đám bạn học của cô. Xuân Hương phúi sạch quần áo, ung dung đi thẳng, mặc cho các bạn nhìn theo khâm phục. Một cậu học trò lớn tuổi và lém lỉnh nhất trong nhóm, ý chừng chưa chịu thua cô bạn gái hay chữ mà ngỗ nghịch này, còn trêu tiếp:

- Cô em ngã có đau lắm không? Tội nghiệp cho em, chém cha mảnh đất!

Xuân Hương ngoảnh lại, liếc nhìn các bạn, cười duyên dáng:

- Chị ngã em chẳng nâng, lại ăn nói hỗn. Không chị em gì nữa đâu nhé!

Lại một đòn giáng trả kịp thời và mạnh mẽ, văn hoa mà sâu cay của Xuân Hương. Cả bọn cùng cười vang, trong đó nổi lên giọng cười trong trẻo và giòn tan của Xuân Hương. Mũi nhọn chế giễu quay về cậu học trò lớn tuổi, Xuân Hương tủm tỉm cười.

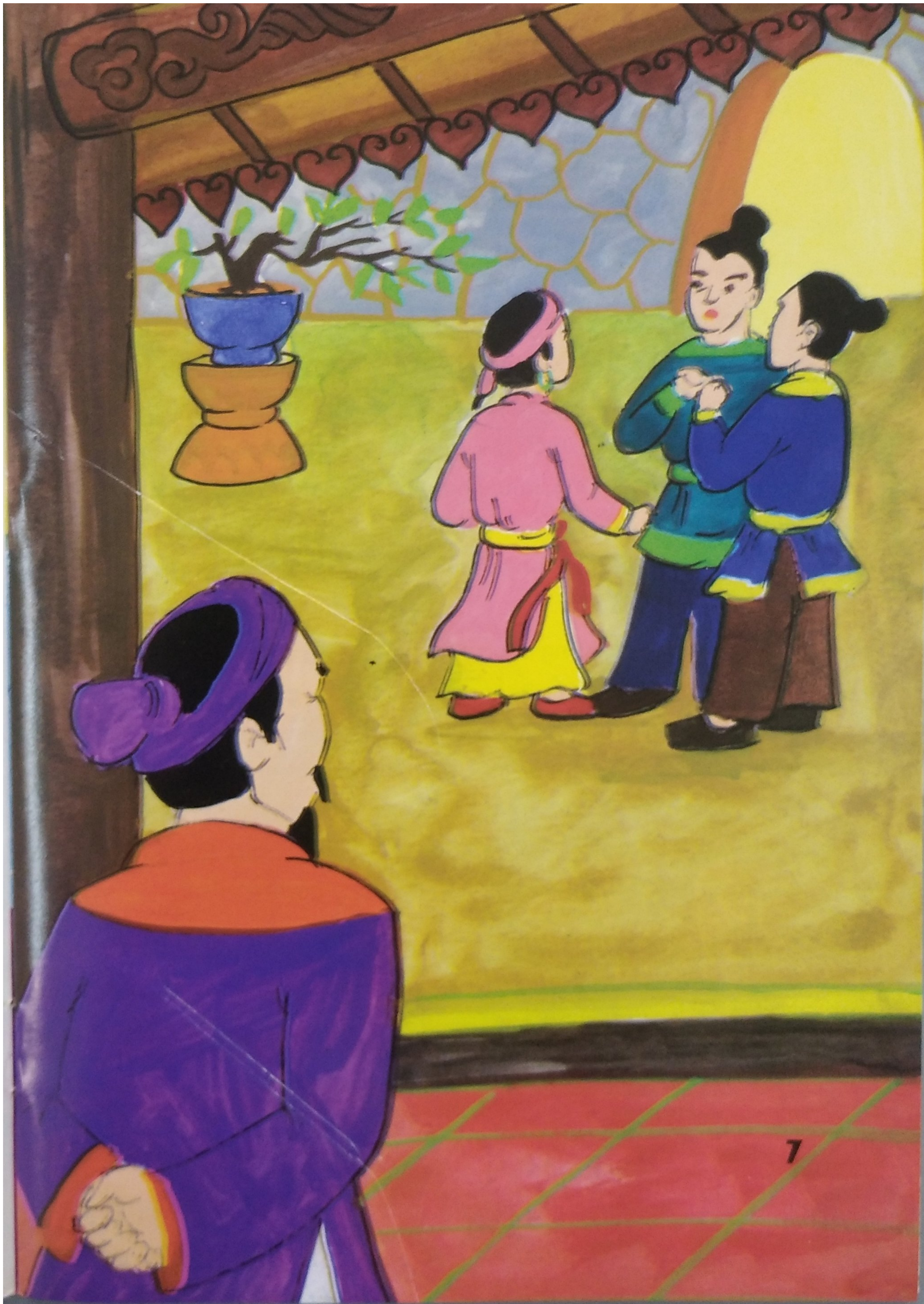
Đến đường rẽ, Xuân Hương ngả nón chào các bạn. Men theo bờ sông Tô Lịch, Xuân Hương rảo bước về nhà, cô nghĩ đến người mẹ đang ngồi bên khung cửi chờ đợi.

Cô gái gần đến tuổi trăng tròn ấy tung tăng trong đám học trò như chim én mùa xuân. Thầy giáo mến Xuân Hương thông minh và chăm chỉ. Thầy vẫn thầm nghĩ giá là con trai thì Xuân Hương sau này sẽ làm rạng rỡ cho thầy, nhưng tiếc thay Xuân Hương lại là con gái... Xuân Hương chiếm được tình cảm của các bạn không phải vì cái nét thù mị dịu dàng thông thường của các bạn gái mà trí thông minh, sắc sảo, nhất là tài đối đáp của Xuân Hương mới để lại cho các bạn nhiều ấn tượng sâu sắc. Giới thư sinh ở kinh thành đã đồn đại nhiều về cô học trò duyên dáng và hay chữ ấy.

Người ta không rõ lai lịch của cô lắm, chỉ biết cô thuộc dòng dõi thế gia¹. Qua giọng nói nằng nặng miền Nghệ Tĩnh của Xuân Hương, người ta biết cô không phải sinh ra ở Thăng Long và thường bảo nhau rằng cô là em gái một ông lớn họ Hồ ở Hoàn Hựu, Nghệ An.

¹ Nhà dòng dõi quý tộc thời phong kiến.

Căn nhà gỗ nhỏ ở phường Khán Xuân, bên dòng sông Tô Lịch, cạnh hồ Tây, là nơi trú ngụ của cô cùng với người mẹ già làm nghề dệt vải. Cuộc sống thanh bần, gần như cô quạnh, của một gia đình neo đơn giữa chốn kinh thành tấp nập không làm cho Xuân Hương kém vẻ hồn nhiên, yêu đời. Ngược lại, người mẹ của Xuân Hương, một người đàn bà tần tảo, hay lam hay làm, rất đối thương con lại trầm lặng ít nói.

Thủa xưa, bà cũng từng khao khát yêu đương, ước ao có một tấm chồng để được sớm hôm gần gũi, nâng khăn sửa túi. Nhưng điều đó mãi mãi không đến với bà. Thân phận làm hầu thiếp cho một gia đình quyền thế họ Hồ ở làng Hoàn Hựu đã cướp mất hạnh phúc của bà. Suốt đời bà chỉ là một người đi ở không công. Được một mụn con gái, rồi chồng qua đời, bà đem con ra ở Thăng Long...

Xuân Hương rất thích nghe kể chuyện. Ngoài giờ học văn bài, trong lúc giúp mẹ quay xa, đánh suốt, cô thường hay vòì mẹ kể chuyện.

Mẹ Xuân Hương biết rất nhiều chuyện. Nào chuyện chúa Trịnh Sâm say mê Đặng Thị Huệ, chuyện loạn kiêu binh ở kinh thành, chuyện vua Quang Trung hành quân ra Bắc tiêu diệt quân Thanh, chuyện Sầm Nghi Đống thắt cổ tự tử, chuyện vua Chiêu Thống và Tôn Sĩ Nghị chạy tháo thân qua sông, cầu gãy, quân giặc bị cuốn theo dòng nước... Đó là những chuyện xảy ra ở kinh thành từ hồi Xuân Hương còn bé, do chính bà mắt thấy tai nghe. Xuân Hương nghe mẹ kể rất say sưa. Nhưng với cô, hấp dẫn nhất vẫn là những truyện cổ tích, truyện vui cười ngộ nghĩnh.

Mỗi khi giọng nói ấm áp của người mẹ cất lên: "Ngày xưa có anh Trương Chi..." hay "Có một người học trò nghèo rớt đi ăn xin tên là Phạm Tải..." là lúc Xuân Hương ngồi nghe có khi ngừng cả tay xa để theo dõi nét mặt của mẹ. Mắt Xuân Hương sáng lên khi nghe mẹ đọc:

"...Tóc mây rũ rượi, mực bôi má đào

Trút hài đi đất xem sao

Áo thời xộc xệch vạt cao vạt dài".

Nghe đến chỗ Ngọc Hoa mặc tang phục đến dấu khẩu với tên Trạng Vương tàn bạo, không nén được tình cảm của mình, Xuân Hương thốt nên lời:

- Cô Ngọc Hoa chống chế với tên vua độc ác giỏi quá mẹ nhỉ.

Người kể chuyện, nhân vật trong truyện và người nghe như có mối tình đồng điệu...

Cuộc sống thanh bạch, êm đềm không giữ được mãi trong gia đình Xuân Hương. Người mẹ sức ngày càng yếu. Sinh kế ngày càng khó khăn. Cuộc sống tươi vui, dễ chịu, dưới triều vua Quang Trung không còn nữa, sau khi nhà vua đột ngột qua đời ở Phú Xuân. Có tiếng đồn chúa Nguyễn ở trong Nam đang lăm le ra Bắc. Số đông cựu thần nhà Lê rục rịch nổi dậy. Một mối lo sợ chụp xuống kinh thành...

Một hôm bà mẹ nói với Xuân Hương:

- Con ạ, bây giờ kiếm ăn ngày càng khó khăn, mẹ thì già yếu. Con là phận gái có học nhiều cũng chẳng làm nên công trạng gì. Con ở nhà giúp đỡ mẹ được không?

Xuân Hương không nói lên lời, đôi mắt đỏ hoe, cô rất thương mẹ. Xuân Hương phải đau lòng từ giã thầy và bạn, từ giã những buổi bình văn giảng sách ở trường. Cái thiệt thòi của phận người con gái đã trực tiếp giáng xuống đầu Xuân Hương!

Con sông Tô Lịch nhỏ nhỏ chạy dọc theo bờ phía nam hồ Tây đưa nước sông Nhị Hà về tây nam kinh thành. Bên kia sông Tô Lịch là Tây hồ mênh mông bát ngát. Du khách khắp nơi thường đến đây ngoạn cảnh. Và đây cũng là nơi hò hẹn của giai thanh gái lịch chốn kinh thành.

"Nước sông Tô vừa trong vừa mát

Em ghé thuyền đỗ sát thuyền anh

Dừng chèo muốn tỏ tâm tình

Sông bao nhiêu nước thương tình bấy nhiêu".

Câu hò của ai vang lên từ bên kia sông Tô Lịch. Cô thiếu nữ Xuân Hương hay thơ, yêu đời, thả hồn bay bổng cùng với những ước mơ của tuổi trẻ. Một cuộc sống sôi nổi, tự do và phóng khoáng, một mối tình chung thủy, là niềm hy vọng đẹp đẽ của cô. Hạnh phúc đang chờ đợi... Xuân Hương bước vào cuộc đời với cả sức sống mãnh liệt và với một niềm lạc quan của người con gái đến tuổi dậy thì.

